

LOUTKÁŘ

Nina Jacques. "Moje děti možná budou žít v kamenných domech." Review of *BESTIÁŘ*, by Waxwing Theatre (Zuzana Smolová and Peter Gaffney). *LOUTKÁŘ*, 2 March 2018.

<http://www.loutkar.eu/index.php?id=1844>

[For original article in Czech, please go to <http://www.loutkar.eu/index.php?id=1844> or see below.]

Perhaps my children will live in stone houses and walled towns.

On Wednesday evening of the Malá Inventura festival, *Bestiář* was the performance at Studio Alta.

Peter Gaffney and Zuzana Smolová, under the auspices of Waxwing Theatre, created the performance at Divadlo na cucky in Olomouc, describing it as "a multi-genre experimental-raw production about breaking the boundaries of the cultural imagination."

The original genre of the medieval bestiary was a didactic and moralistic inventory of animals with an allegorical interpretation of their characteristics based on various superstitions and misunderstandings. The symbolism of bestiaries has been used in fables, short stories, and beast epics. By engaging these various archetypal myths and stories the production offers visually impressive insight into the stories of human nature.

The actors work with wood and clay, which are their main partners on the stage, playing live musical accompaniment throughout the performance that alternates between drums, bass guitar, and various other percussion. In the beginning, blocks of clay are neatly arranged throughout the space, but the actors eventually distort, dismantle, and disperse it all around and on themselves. It's a wild and riotous game, but it maintains a certain degree of order and aestheticism.

The fact that we meet in the totally artificial space of a blackbox theatre, presented in a matter-of-fact way with the modern artifacts of musical instruments, produces a healthy distance in which to follow a ritual that is artificial and metaphorical. It is not difficult in the flurry of popular mythological wisdom to get the impression that the world today is corrupted and that it is necessary to return to our origins. But no one is quite capable of saying exactly where these origins lie, so that it would be impossible and therefore pointless to make such claims. Zuzana Smolova and Peter Gaffney, with open theatricality and the aforementioned objects from today's world, do not attempt a return to nature, but offer insight into the earthly world from today's perspective. They also offer a reflection on whether myths and folklore have anything to tell us today, and whether by chance people's questions about the nature of their being remain the same – while only the landscape changes.

The strongest moment of the production came halfway through the performance when the creators, covered with mud, grabbed small wooden puppets and cheerfully but urgently shouted to each other "Let's have a discussion, let's have a discussion!" Clay accumulates in the space, in turns like sin and like purification. And we, together with the creators – if we choose to – we can ask whether today we are little more than a dead God. Why do we work? Why do we build? The futility of human action, however, is not our tragedy. It is our destiny.

You are dust and to dust you shall return. The phrase chases the thoughts of the audience as they watch these two protagonists as they penetrate through the natural material. Clay and earth collapses, fights, blends together, hides and reveals. While spoken polemics on the primordial nature of mankind approach these subjects diffusely, ineffably, and to a certain extent naively, through the play of matter, and through puppets, allegories, and dance, the creators of *Bestiář* are able to look into the mysteries of these questions, offering a metaphorical and subtle form that imagines a different line of communication than text and word.

Nina Jacques, 2. 3. 2018

Moje děti možná budou žít v kamenných domech

Středeční podvečer festivalu Malá inventura patřil ve studiu Alta inscenaci *Bestiář*.

Dvojice Peter Gaffney a Zuzana Smolová vytvořili pod hlavičkou Waxwing Theatre v Olomouckém Divadle na Cucky, podle svých slov „multižánrovou experimentálně-syrovou inscenaci o prolamování hranic kulturní představivosti“.

Bestiář, jako původní žánr představuje středověký didaktický a mravoučně zaměřený soupis zvířat s alegorickým výkladem jejich vlastností, založený nezřídka na pověrách a omylech. Symbolika bestiářů se uplatnila v bajkách, povídkách, zvířecích eposech a právě konfrontace různých archetypálních mýtů a příběhů dělá z inscenace vizuálně působivý vhled do příběhů o lidské přirozenosti.

Herci se na jevišti potýkají zejména s hlínou a dřevem, což jsou jejich hlavní partneři při hře. Celé představení zároveň živě přímo na scéně hudebně doprovázejí a střídají se u bicích nástrojů, basově kytary a různých drobných perkusí. Na začátku jsou po prostoru úhledně rozmístěné kvádry hrncířské hlíny, ale herci je deformují, rozebírají, hází přes sebe až zanesou sebe i celý prostor kolem. Je to hra divoká a nespoutaná, pořád si ale hlídá jistou úhlednost a estetizovanost.

To, že se setkáváme ve zcela umělém prostoru divadelního blackboxu a přiznaně hledíme na umělé a moderní hudební nástroje, nám nabízí zdravý odstup, ve kterém je přiznáno, že sledujeme rituál umělý a metaforický. Není těžké v přívalu lidové mytologické moudrosti nabýt dojmu, že dnešní svět je zkažený a že je třeba se vrátit někam na začátek. Nikdo už však asi není úplně schopen říct, kde přesně tento začátek leží, nehledě na to, že je to nemožné, a tedy bezzubé něco takového tvrdit. Zuzana Smolová s Peter Gaffney s přiznanou divadelností a s již zmíněnými předměty z dnešního světa nehlasají *návrat na stromy*, ale nabízejí vhled do zemitého světa přirozenosti nahlížené dnešní perspektivou. Nabízejí zamyšlení nad tím, zda jsou mýty a staré příběhy pro nás dnes ještě aktuální a zda náhodou nejsou otázky člověka po podstatě jeho bytí stále ty samé – mění se jen krajina kolem.

Silným momentem inscenace je, když tvůrci v polovině už značně ušpinění od hlíny, zanesení bahnem uchopí do rukou drobné dřevěné loutky a vesele avšak naléhavě vykřikují jeden přes druhého „Pojďme diskutovat, pojďme diskutovat!“. Hlína zanáší prostor, je hříchem i očištěním. A my se spolu s tvůrci – chceme-li – můžeme ptát, zda i my dnes trochu nevzýváme mrtvého Boha. A proč vlastně pracujeme? Proč budujeme? Marnost lidského konání však není tragédií, jen údělem.

Prach jsi a v prach se obrátíš, se honí divákovi hlavou, když sleduje hru obou protagonistů s hlínou, jejich pronikání skrze tento živelný zemitý materiál. S hlínou a se zemí se splývá, bojuje, boří se do ní, schovává se a zkoumá. Slovní polemiky o prapůvodní podstatě člověčenství, působí možná široce, neuchopitelně a do jisté míry naivně. Ale skrze hru materiálu, hmoty a přes loutkové alegorie i tance těl se tvůrcům daří nahlédnout do tajů těchto otázek, metaforickou jemnou formou, která imaginativně nabízí i jiný komunikační kanál, než je text a slovo.

Nina Jacques, 2. 3. 2018